

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія з видавничої справи, культури та української філології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-методичної та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬ

2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З
ПРАКТИКУМОМ З ВИРАЗНОГО ЧИТАННЯ**

для студентів

спеціальності
освітньо-професійного ступеня
освітньо-професійної програми

012 Дошкільна освіта
«фаховий молодший бакалавр»
Дошкільна освіта

Київ – 2022

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02130554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма № <u>1119</u>	
(наліць)	(роз'яснюв. матеріал)
а	в
20 <u>2022</u> р.	

Розробник: Груздьова Олена Вікторівна, викладач циклової комісії з видавничої справи, культури та української філології Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка, старший викладач

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії з видавничої справи, культури та української філології

Протокол 26 серпня 2022 р. № 1

Голова циклової комісії Олена ГРУЗДЬОВА

Робочу програму перевірено
«01» вересня 2022 р.

Заступник директор з навчально-методичної роботи Оксана ГОЛОВЧАНСЬКА

Заступник директор з навчальної роботи Яніна КАРЛІНСЬКА

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №

—

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №

—

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №

—

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №

—

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формою навчання	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/ годин	4/120	
Курс	2	3
Семестр	4	5
Кількість змістових модулів з розподілом	1	2
Обсяг кредитів	1,5	2,5
Обсяг годин, в тому числі:	45	75
Аудиторні	22	36
Модульний контроль	2	4
Семестровий контроль	-	30
Самостійна робота	21	5
Форма семестрового контролю		Іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Література для дітей дошкільного віку з практикумом з виразного читання»: подати студентам наукові, методологічні основи вивчення дисципліни, ознайомити з ідейно-естетичним багатством художніх творів для дітей різних вікових категорій, навчити виразного читання дитячих творів.

Завдання курсу:

- засвоєння основних етапів розвитку дитячої літератури та найважливіших фактів літературного процесу, змісту, структури, художніх особливостей творів для дітей;
- розвиток у студентів вміння сприймати літературний твір для дітей як явище мистецтва слова;
- розвиток естетичних смаків, інтересу до художнього слова, до духовної спадщини народу, формування інтелекту для роботи в професійній сфері;
- засвоєння відомості про загальний розвиток літературного процесу, про письменника як людську особистість та його творчість для дітей, розуміння її місця у світовій та вітчизняній культурі;
- формування гуманістичного світогляду, збагачення духовного світу студента, утвердження загальнолюдських морально-етичних орієнтирів;
- розвиток творчих і комунікативних здібностей студентів, їхнього самостійного мислення, вміння аналізувати твори для дітей, аргументувати власні судження;
- вироблення вміння компетентно орієнтуватися в інформаційному (зокрема літературному) просторі, застосовувати здобуті знання у своїй професійній діяльності.

Дисципліна «Література для дітей дошкільного віку з практикумом з виразного читання» забезпечує оволодіння студентами загальними, фаховими та предметними компетентностями.

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
Загальні компетентності		
ЗК-2	Здатність до пошуку, оброблення, аналізу, систематизації й узагальнення інформації з різних джерел та формулювання логічних висновків.	Модуль 1: 1-7 Модуль 2: 2-4 Модуль 3: 2-5
ЗК-3	Здатність спілкуватися державною на офіційно-діловому рівні; володіти навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формою) в різних сферах комунікації.	Модуль 1: 1-7 Модуль 2: 2-4 Модуль 3: 2-5
Фахові компетентності		
ФК-1	Здатність до розвитку у дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).	Модуль 1: 1-7 Модуль 2: 2-4 Модуль 3: 2-5
ФК-4	Здатність до розвитку у дітей раннього і дошкільного віку	Модуль 1: 1, 2

	мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками та дорослими.	Модуль 2: 2, 4 Модуль 3: 2, 4
ФК-5	Здатність до навчання дітей раннього і дошкільного віку державної мови.	Модуль 1: 1-7 Модуль 2: 2-4 Модуль 3: 2-5
ФК-6	Здатність до навчання дітей раннього і дошкільного віку суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.	Модуль 1: 1-7 Модуль 2: 2-4 Модуль 3: 2-5
ФК-8	Здатність до виховання у дітей інтересу і поваги до національних звичаїв, традицій, свят, обрядів, народних символів.	Модуль 1: 1-7 Модуль 2: 2-4 Модуль 3: 2-5

Предметні компетентності

	Здатність аналізувати зміст вивчених творів з літератури для дітей дошкільного віку	Модуль 1: 2-7 Модуль 2: 2-4 Модуль 3: 2-5
	Здатність розуміти теми, ідеї та особливості композиції вивчених творів	Модуль 1: 2-7 Модуль 2: 2-4 Модуль 3: 2-5
	Здатність визначати родові і жанрові ознаки твору	Модуль 1: 2-7 Модуль 2: 2-4 Модуль 3: 2-5
	Здатність ідентифікувати епічні, ліричні, лірико-епічні та драматичні твори в літературі для дітей дошкільного віку	Модуль 1: 3-7 Модуль 2: 2-4 Модуль 3: 2-5
	Здатність визначати ідейно-художню роль елементів сюжету, позасюжетних компонентів та зображувально-виражальних засобів творів літератури для дітей дошкільного віку	Модуль 1: 7 Модуль 2: 3 Модуль 3: 3
	Здатність виразно читати та декламувати напам'ять окремі твори українського фольклору та авторської літератури	Модуль 1: 3 Модуль 2: 2 Модуль 3: 2
	Здатність до складання усних повідомлень про життя і творчу діяльність кращих сучасних дитячих письменників, використовуючи їхні твори та літературно-критичні матеріали про них	Модуль 1: 2-7 Модуль 2: 2-4 Модуль 3: 2-5
	Здатність до складання простої (індивідуальної чи порівняльної) характеристики літературних героїв твору, пояснювати авторське ставлення до героїв	Модуль 1: 3-5,7 Модуль 2: 2-4 Модуль 3: 2-4

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення дисципліни студенти:

- розумітимуть, описуватимуть і аналізуватимуть явища розвитку, навчання і виховання дітей раннього та дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять і категорій; розумітимуть природу і знатимуть вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку в нормі, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими потребами (ПРН-2);
- встановлюватимуть зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами; організовуватимуть роботу з батьками та іншими суб'єктами освітнього процесу (ПРН-5);
- проектуватимуть педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей (психологів, соціальних педагогів, логопедів, учителів, лікарів, фізичних реабілітологів тощо) та батьків для реалізації завдань всебічного розвитку дітей (ПРН-9);
- здійснюватимуть суб'єкт-суб'єктну взаємодію і міжособистісне спілкування з дітьми раннього та дошкільного віку (ПРН-10);
- дотримуватимуться етики професійного спілкування у взаємодії з учасниками освітнього процесу (ПРН-16);
- демонструватимуть навички письмової та усної комунікації державною мовою (ПРН-20);
- розумітимуть сутність поняття національної літератури як мистецтва слова, її основні цінності;
- знатимуть роль літератури для дітей дошкільного віку в соціалізації сучасної дитини;
- усвідомлюватимуть місце в національній культурі фольклору для дітей та авторської літератури;
- вивчать жанри дитячого фольклору, короткі відомості про походження різних фольклорних жанрів;
- розумітимуть сутність авторської літератури для дітей дошкільного віку, етапи її розвитку, творчий доробок низки письменників, художні достоїнства творів для дітей;
- вивчать окремі твори українського фольклору та авторської літератури напам'ять.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	аудиторна						
	усього	лекції	сем.	практ.	п.к.	с.р.	сем.к
	1	2	3	5	4	6	7
Змістовий модуль I. Дитяча література як предмет вивчення. Народнопоетична творчість для дітей. Давня література для дітей							
Тема 1. Вступ. Українська дитяча література в контексті національної культури. Культура і техніка мовлення	4	2					
Тема 2. Стародавня література. Міфи, легенди, перекази народів світу. Нормативність і культура українського мовлення	7	2	2			4	
Тема 3. Український фольклор і його вплив на розвиток дитячої літератури. Техніка мовлення як необхідна передумова словесної дії	8	2		2			
Тема 4. Народні пісні для дітей: колискові, пестушки, утішки, ігрові пісні, небилиці, пісні календарно-обрядового циклу	8	2		2		4	
Тема 5. Народні казки. Особливе місце казки у духовній сфері українського народу . Казки народів світу. Боротьба добра і зла	8	2	2			4	
Тема 6. Малі фольклорні жанри для дітей. Зародження жанру байки			2			4	
Тема 7. Давня українська література у колі дитячого читання. Перші спроби створення спеціальних книг для дітей	8	2				5	
Модульний контроль	2				2		
Разом за змістовим модулем 1	45	12	6	4	2	21	
Змістовий модуль II. Нова література для дітей XIX – перша пол. XX ст. Історичні умови розвитку							
Тема 1. Специфіка нової української дитячої літератури. Етапи розвитку нової української літератури	2	2					
Тема 2. Поетичні жанри дитячої літератури XIX. Поняття виразності та образності мовлення. Творчість Тараса Шевченка, Володимира Самійленка, Олександра Олеся для дітей	4	2	2				
Тема 3. Прозові жанри дитячої літератури XIX ст. Тема дитинства в новій українській дитячій літературі: творчість Івана Франка, Олени Пчілки, Михайла Коцюбинського для дітей дошкільного віку	4	2		2			
Тема 4. Літературна казка. Казки Івана Франка, Лесі Українки, Бориса Грінченка для дітей дошкільного віку.	4	2	2				

Функціональні особливості логічного наголосу							
Модульний контроль	2				2		
Семестровий контроль	14						14
Разом за змістовим модулем 2	30	8	4	2	2		14
Змістовий модуль III. Новітня українська література для дітей XX ст. Сучасна дитяча література							
Тема 1. Різноманітність жанрів і тем новітньої української дитячої літератури	2	2					
Тема 2. Поетичні жанри української дитячої новітньої літератури. Правила застосування позамовних засобів виразності при читанні художніх текстів. Творчість Дмитра Білоуса, Дмитра Павличка, Василя Симоненка, Ліни Костенко	6	2	2	2			
Тема 3. Прозові жанри дитячої літератури. Творчість Всеволода Нестайка, Михайла Стельмаха, Ярослава Стельмаха, Анатолія Костецького, Катерини Перелісної для наймолодших	8	2	4	2			
Тема 4. Українська дитяча література на сучасному етапі. Лауреати літературної премії імені Лесі Українки	4		2	2			
Тема 5. Сучасна дитяча періодика	7			2		5	
Модульний контроль	2				2		
Семестровий контроль	16						16
Разом за змістовим модулем 3	45	6	8	8	2	5	16
Всього годин	120	26	18	14	6	26	30

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Дитяча література як предмет вивчення. Народнопоетична творчість для дітей. Давня література для дітей

Тема 1. Вступ. Українська дитяча література в контексті національної культури. Культура і техніка мовлення

Вступ. Сутність поняття національної культури. Її основні вартості. Структура національної культури. Місце в ній фольклору та авторської літератури. Роль дитячої літератури у соціалізації сучасної дитини. Масова культура, її вартості, місце у соціалізації сучасної дитини. Поняття техніки мовлення.

Основні поняття теми: література, дитяча література, дитяче читання, культура, соціалізація, техніка мовлення.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 2, 4 Додаткова: 1, 4, 5, 8, 9, 10

Тема 2. Стародавня література. Міфи, легенди, перекази народів світу. Нормативність і культура українського мовлення

Література Стародавнього Сходу: легенди та перекази. Міфи Давньої Греції: Прометей, Геракл, Аргонавти, Декар та Ікар, Едіп. Відгомони первісних уявлень про Всесвіт і людину. Легенди з демонологічно-апокрифічними елементами.

Основні поняття теми: легенда, переказ, мі, апокриф.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 2, 4 Додаткова: 1, 4, 5, 8, 9, 10

Тема 3. Український фольклор і його вплив на розвиток дитячої літератури. Техніка мовлення як необхідна передумова словесної дії.

Сутність фольклору, специфіка його на сучасному історичному етапі, роль фольклору в житті сучасної дитини. Мова фольклору, художньо-виражальні засоби: постійні епітети, спарені слова, поетизми різного походження, слова-знаки національної культури, народні порівняння, слова з числовими значеннями, яким традиційно приписується магічна сила, традиційні зачини та кінцівки, незвичні слова. Фольклорні жанри та їх класифікація.

Основні поняття теми: фольклор, жанри дитячого фольклору: народні пісні, казки, легенди, перекази, притчі, малі фольклорні жанри.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 2, 4 Додаткова: 1, 4, 5, 8, 9, 10

Тема 4. Народні пісні для дітей: колискові, пестушки, утішки, ігрові пісні, небилиці, пісні календарно-обрядового циклу.

Види народних пісень для дітей: колискові, пестушки, утішки, ігрові пісні, небилиці, пісні про працю ін. Пісні календарно-обрядового циклу. Поняття про обряд, роль магії в ньому. Багатство змісту, близькість до дитячих інтересів, лаконічність і поетична виразність народної мови пісень. Призначення і характерні риси кожного з видів пісень.

Основні поняття теми: народні пісні: колискові, пестушки, утішки, ігрові пісні, небилиці, пісні про працю.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 2, 4 Додаткова: 1, 4, 5, 8, 9, 10

Тема 5. Народні казки. Особливе місце казки у духовній сфері українського народу. Казки народів світу. Боротьба добра і зла.

Особливе місце казки у духовній сфері українського народу. Фантастика - найістотніша ознака казок. Глибина ідей, багатство та різноманітність змісту, поетичність, народність казок. Особливості казок, сприймання їх дитиною: відображення окремих рис реальної дійсності, побуту, природи у фантастичних казках (аналіз 5 казок); казки про тварин, їх особливості (аналіз 5 казок); соціально-побутові казки, особливості сюжету (аналіз 5 казок); своєрідні художні засоби: зачини, кінцівки, композиційні повтори, динамічний діалог, введені у композицію казок, стислість і виразність мови, ритмічність, проста мораль (аналіз прочитаних казок). І. Франко про казковий епос (аналіз статті І. Я. Франка «Байка про байку»).

Основні поняття теми: казка, легенда, притча, казковий епос.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 2, 4 Додаткова: 1, 4, 5, 8, 9, 10

Тема 6. Малі фольклорні жанри для дітей. Зародження жанру байки.

Прислів'я, приказки, загадки, скоромовки, лічилки. Зародження жанру байки. Іван Франко «Байка про байку».

Основні поняття теми: прислів'я, приказка, загадка, скоромовка, лічилка.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 2, 4 Додаткова: 1, 4, 5, 8, 9, 10

Тема 7. Давня українська література для дітей XI –XVIII ст. Державна спадщина часів Київської Русі, що увійшла в коло дитячого читання.

Роль літератури Середньовіччя, епохи Ренесансу та Бароко у вихованні дітей. Духовна спадщина часів Київської Русі: літописи, патерики, житія, проповіді. Фольклорна основа «Повісті минулих літ» – найдавнішого твору літописання, легендарні уривки якого духовно збагачують дітей. «Повчання Володимира Мономаха дітям» як цікава літературна пам'ятка Київської Русі. «Слово о полку Ігоревім» – найвидатніша пам'ятка художньої літератури доби Середньовіччя. Творчість Г.Сковороди для дітей.

Основні поняття теми: періодизація літературного процесу, літописи, патерики, житія, повчання.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 2, 4 Додаткова: 1, 4, 5, 8, 9, 10

Змістовий модуль II. Нова література для дітей XIX – перша пол. XX ст.

Тема 1. Специфіка нової української літератури. Етапи розвитку нової української літератури.

Тема 2. Поетичні жанри дитячої літератури XIX. Поняття виразності та образності мовлення. Творчість Тараса Шевченка, Володимира Самійленка, Олександра Олеся для дітей.

Основні поняття теми: пейзажні твори, засоби народної поетики, співомовки, логічний наголос, мелодика і тембр мови, темп мови.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 2, 4 Додаткова: 1, 4, 5, 8, 9, 10

Тема 3. Прозові жанри дитячої літератури ХІХ ст. Тема дитинства в новій українській дитячій літературі: творчість Івана Франка, Олени Пчілки, Михайла Коцюбинського для дітей.

Творчість Івана Франка, Олени Пчілки, Михайла Коцюбинського для дітей. Автобіографічні оповідання Івана Франка. Образ юного героя, проблематика («У кузні», «Малий Мирон», «Мій злочин», «Грицева шкільна наука», «Красне писання», «Олівець», «Отець-гуморист». Внесок Михайла Коцюбинського в дитячу літературу. Відтворення внутрішнього світу дитини у оповіданнях «Харитя», «Маленький грішник», «Ялинка». Цикл оповідань про життя видатних людей Олени Пчілки. Своєрідне змалювання героїв оповідань «Сосонка», «Хлопчик і ведмідь».

Основні поняття теми: літературна казка, оповідання, тематика оповідань, сюжет, композиція, проблематика.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 2, 4 Додаткова: 1, 2, 4, 5, 8, 9

Тема 4. Літературна казка. Казки Івана Франка, Лесі Українки, Бориса Грінченка дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Функціональні особливості логічного наголосу.

Аналіз літературно-критичних статей І. Франка «Женщина-мати», «Байка про байку». Збірка І. Я. Франка «Коли ще звірі говорили» (казки «Фарбований лис», «Лисичка і Журавель», «Осел і Лев», «Вовк війтом», «Три міхи хитрощів», «Мурко і Бурко»). Творче використання письменником сюжетів народних казок. Казка «Ріпка». Поглиблення соціально-морального мотиву у казках Лесі Українки «Лелія», «Метелик», «Казка про Оха-чудотворця». Казки Б. Грінченка «Два морози», «Снігурка», «Риб'ячі танці». Особливості віршованої казки.

Функціональні особливості логічного наголосу.

Основні поняття теми: літературна казка, народна казка, художня деталь, добро творці, злотворці.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 2, 4 Додаткова: 1, 2, 4, 5, 8, 9

Змістовий модуль ІІІ.

Новітня українська література для дітей ХХ ст. Сучасна дитяча література

Тема 1. Різноманітність жанрів і тем новітньої української дитячої літератури.

Особливості та умови розвитку дитячої української літератури початку ХХ ст. Емоційність як комунікативна якість мовлення. Історичні умови розвитку дитячої літератури 20 ст. Особливості першого етапу розвитку української літератури для дітей (1917-1934). Наявність підетапів відповідно до змін у суспільному й духовному житті країни. Роль книжок для дітей і дорослих у створенні морального клімату у нашій державі, у формуванні моральних, естетичних та етичних норм поведінки підростаючого покоління.

Основні поняття теми: новітня література, літературний жанр.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1, 2, 4 Додаткова: 3, 4, 5, 9

Тема 2. Поетичні жанри української дитячої новітньої літератури. Правила застосування позамовних засобів виразності при читанні художніх текстів.

Творчість Дмитра Білоуса, Дмитра Павличка, Василя Симоненка, Ліни Костенко. Огляд творчості Дмитра Білоуса для дітей. Збірки творів «Диво калинове», «Чари барвінкові». Вірші Дмитра Павличка для дітей («Де найкраще місце на землі?», «Обруч», «Смерічка», «Птиця»). Фольклорні традиції казок «Золоторогий олень», «Пригоди кота Мартина». Казки Василя Симоненка для дітей «Цар Плаксій і Лоскотон», «Подорож у країну Навпаки». Ліни Костенко «Бузиновий цар». Аналіз збірки.

Основні поняття теми: акровірш, загадка, каламбур.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1, 2, 4 Додаткова: 3, 4, 5, 9

Тема 3. Прозові жанри дитячої літератури.

Творчість Всеволода Нестайка, Михайла Стельмаха, Ярослава Стельмаха, Анатолія Костецького, Катерини Перелісної для наймолодших.

Основні поняття теми: пригоди, літературний портрет, деталь.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1, 2, 4 Додаткова: 3, 4, 5, 9

Тема 4. Українська дитяча література на сучасному етапі. Лауреати літературної премії імені Лесі Українки.

Сучасна дитяча література. Загальний огляд. Творчість Ганни Чубач («Побреженьки для маленьких», «Граймося»), Дмитра Чередниченко («Дерева самі», «Білявий котик», «Як ти з матір'ю говориш»), Анатолія Качана («Журавель щипав щавель», «Чари ворожбита»), Михайла Слабошпицького (зб. «Чи далеко до Африки») для дітей дошкільного віку.

Основні поняття теми: каламбур, акровірш, .абетка.

Рекомендовані джерела

Основна (базова): 1, 2, 4 Додаткова: 3, 4, 5, 9

Тема 5. Сучасна дитяча періодика.

Дитячі журнали ХХ-ХХІ століття: «Червоні квіти», «Барвінок», «Малятко», «Дзвіночок», «Пізнайко», «Буслик» ін.. Загальний огляд.

Основні поняття теми: жанр, репертуар.

Рекомендовані джерела

Основна (базова) : 1, 2, 4 Додаткова: 3, 4, 5, 9

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів за модуль I (профільні дисципліни)

Рівні навчальних досягнень	Бал	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
Початковий	1	Студент може розрізняти об'єкт вивчення і відтворити деякі його елементи.
	2	Студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення, виявляє здатність елементарно викласти думку.
	3	Студент відтворює менше половини навчального матеріалу; з допомогою викладача виконує елементарні завдання.
Середній	4	Студент знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснення викладача, повторити за зразком певну операцію, дію.
	5	Студент розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило.
	6	Студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його правильна, але недостатньо осмислена. З допомогою викладача здатний аналізувати, порівнювати, узагальнювати та робити висновки. Вміє застосовувати знання при розв'язуванні задач за зразком.
Достатній	7	Студент правильно, логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, частково контролює власні дії.
	8	Знання студента є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, вміє аналізувати, застосовувати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.
	9	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації.
Високий	10	Студент володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях. Самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї.
	11	Студент володіє узагальненими знаннями з предмета, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, уміє знаходити джерело інформації та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми. Визначає програму особистої пізнавальної діяльності; самостійно оцінює
	12	Студент має систематичні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію

6.2. Критерії оцінювання виразного читання напам'ять художніх творів

Рівні навчальних досягнень		Критерії оцінювання
Початковий	1	Студент монотонно читає напам'ять лише окремі фрази художнього тексту
	2	Студент невиразно читає напам'ять невеличкий фрагмент рекомендованого для вивчення твору
	3	Студент читає напам'ять недостатній за обсягом уривок твору зі значною кількістю фактичних мовленнєвих помилок
Середній	4	При читанні напам'ять твору студент допускає значну кількість помилок різного характеру
	5	Студент читає вивчений напам'ять твір зі значними змістовими неточностями, порушенням правил техніки мовлення
	6	Студент читає напам'ять художній твір з окремими орфоепічними та змістовими огріхами
Достатній	7	При читанні напам'ять твору студент правильно, чітко передає зміст твору, але виконує його невиразно, монотонно
	8	Вивчений напам'ять твір студент читає з окремими декламаційними огріхами
	9	Студент виразно читає напам'ять вивчений твір, але час від часу допускає змістові неточності
Високий	10	Студент виразно, без помилок та неточностей, декламує твір напам'ять
	11	Вивчений напам'ять твір студент декламує, виявляючи індивідуальне розуміння тексту, своє ставлення до прочитаного
	12	Читання напам'ять твору учнем відзначається високим рівнем артистизму, мовленнєвої вправності. Студент виявляє особисте ставлення до прочитаного, може сформулювати і висловити своє "надзавдання" (мету) читання твору

**6.3. Система оцінювання навчальних досягнень студентів
за модуль II – III (підготовка фахового молодшого бакалавра)**

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 2		Модуль 3	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
1. Відвідування лекцій	1	4	4	3	3
2. Відвідування практичних занять	1	1	1	4	4
3. Відвідування семінарських занять	1	2	2	4	4
4. Робота на практичному занятті	10	1	10	4	40
5. Робота на семінарському занятті	10	2	20	4	40
6. Виконання завдань для самостійної роботи	5	-	-	1	5
7. Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25
8. Семестровий контроль					30
Разом			62		151
Максимальна кількість балів					213
Коефіцієнт					3,55

Студент допускається до іспиту при умові, коли виконав навчальний план і набрав мінімальну кількість балів – 35.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль знань проводиться після вивчення модулю, що реалізується відповідними формами освітнього процесу. Проміжний (модульний) контроль проводиться у передбачений графіком носвітнього процесу час. Студент має право на повторне здавання модульного контролю з метою підвищення рейтингу. Повторне здавання, як правило, проводиться протягом тижня після здавання модульного контролю за графіком носвітнього процесу.

6.4. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Тема 1. Стародавня література. Міфи, легенди, перекази народів світу. Нормативність і культура українського мовлення (4 год)

Дайте визначення поняттю міф. Охарактеризуйте три міфічних героя (за міфами Давньої Греції).

Тема 2. Український фольклор і його вплив на розвиток дитячої літератури. Техніка мовлення як необхідна передумова словесної дії (4 год)

I. Підготуйте письмове повідомлення на одну з тем (не менше 200 слів):

1. Місце фольклорних творів у вихованні дитини.
2. Жанри фольклорних творів для дітей.
3. Використання фольклорних мотивів дитячими письменниками.
4. Фольклорна діяльність письменників-творців дитячої літератури.

Тема 3. Народні казки. Особливе місце казки у духовній сфері українського народу. Казки народів світу. Боротьба добра і зла (4 год)

1. Складіть літературний паспорт творів: казки «Пан Коцький», «Котигорошко», «Язиката Хвеська».
2. Законспекуйте статтю І. Я. Франка «Байка про байку».

Тема 4. Малі фольклорні жанри для дітей. Зародження жанру байки (4 год)

Підберіть приклади малих фольклорних жанрів (не менше трьох на кожен з жанрів). Законспекуйте передмову до збірки І.Франка «Коли ще звірі говорили».

Тема 5. Давня українська література у колі дитячого читання. Перші спроби створення спеціальних книг для дітей (5 год)

1. Проаналізуйте 3 легенди, які можна порадити читача середнього шкільного віку, що знаходимо в «Повісті минулих літ».
2. Випишіть 10 афоризмів Г.Сковороди, які можемо використовувати у роботі з дітьми.

Тема 6. Сучасна дитяча періодика (5 год)

Дайте характеристику одному з періодичних видань (2022 р.): назва, тираж, аудиторія, тематика, проблематика, автори. Один твір видання проаналізуйте.

Критерії оцінки результатів самостійної роботи

У процесі виконання самостійної роботи викладач оцінює:

- рівень засвоєння студентом навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання;
- вміння використовувати теоретичні знання при виконанні практичних задач;
- обґрунтованість та логічність викладення самостійно вивченого матеріалу;
- повноту розкриття теми дослідження;
- оформлення матеріалів згідно з висунутими вимогами;

– максимальна кількість балів за виконану роботу – 5 (підготовка фахового молодшого бакалавра), 12 – профільний рівень.

6.5.Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Форма проведення семестрового контролю – письмовий іспит (виконання тестових завдань різної складності, письмові відповіді на теоретичне питання). Тривалість проведення іспиту – 2 академічні години. Максимальна кількість набраних балів – 40. Критерії оцінювання: виконання тестових завдань – 20 балів; виконання теоретичного завдання – 20 балів).

6.6. Орієнтований перелік питань для семестрового контролю

1. З'ясуйте значення понять «дитяча література» та «дитяче читання». Визначте вплив дитячої літератури на дітей дошкільного віку, наведіть приклади з творів.
2. Дайте загальну характеристику дитячої літератури та з'ясуйте її значення у формуванні пізнавальних інтересів дитини.
3. Складіть таблицю «Основні жанри дитячого фольклору та їх ознаки».
4. Визначте роль жанру фантастичної народної казки у формуванні уявлення дитини про добро і зло. Проаналізуйте казки «Телесик», «Котигорошко», «Кирило Кожум'яка».
5. З'ясуйте значення малих фольклорних жанрів у вихованні читацьких інтересів молодшого покоління. Наведіть приклади творів дитячої літератури, де найбільше використовуються малі фольклорні жанри.
6. Схарактеризуйте ознаки, властиві народним казкам про тварин. Прокоментуйте статтю І. Франка «Байка про байку».
7. Проаналізуйте тематику та проблематику народних переказів та легенд. Розкрийте їх вплив на формування когнітивних здібностей дітей.
8. Складіть таблицю «Основні жанри ігрового фольклору та їх характеристика». Проаналізуйте одну з народних дитячих ігор.
9. Охарактеризуйте роль байкарської спадщини Олени Пчілки у вихованні читацьких інтересів дітей.
10. Визначте дидактичні настанови «Повчання Володимира Мономаха дітям». Поясніть, чому настанови «Повчання» актуальні в наш час.
11. Проаналізуйте твори О. Олесея для дітей (казка «Водяничок», поезії про природу («Ялинка», «Снігурі», «Капустонька» ін.) та з'ясуйте їх виховне значення. Назвіть функціональні особливості логічного наголосу.
12. Охарактеризуйте розвиток української дитячої літератури на сучасному етапі. Визначте її вплив на розвиток уяви, фантазії та мислення дітей.
13. Проаналізуйте казки Лесі Українки для наймолодших («Метелик», «Біда навчить»). З'ясуйте виховне значення аналізованих казок. Назвіть твори поетеси, які б ви порадили прочитати дітям старшого дошкільного віку.
14. З'ясуйте значення рідної мови у формуванні юної особистості за творами Д. Білоуса («Диво калинове», «Чари барвінкові»).
15. З'ясуйте роль фольклору в створенні збірки І. Франка «Коли ще звірі говорили», її вплив на моральний розвиток дитини. Проаналізуйте кілька казок збірки.
16. Проаналізуйте твори М. Коцюбинського для наймолодших, специфіку їх побудови та виховне значення для дітей.

17. Проаналізуйте твори Ганни Чубач для наймолодших. До однієї з поезій створіть партитуру тексту.
18. Розкрийте значення казок Б. Грінченка у формуванні світогляду дитини («Два морози», «Могутній комар», «Риб'ячі танці»). З'ясуйте роль інтонації при прочитанні творів.
19. Розкрийте образ юного героя в оповіданнях М. Коцюбинського «Харитя», «Маленький грішник», «Ялинка». Поясніть, як впливає оточуюче середовище на вчинки дитини у творах М.Коцюбинського.
20. Проаналізуйте головні мотиви соціально-побутових народних казок, значення їх у формуванні світогляду дитини, розвитку уяви, фантазії та мислення.
21. Відтворіть картини знедоленого дитинства в поезіях Т. Шевченка, визначте їх вплив на формування високоморальної особистості. Одну з поезій проаналізуйте, створіть партитуру тексту.
22. Розкрийте значення ліричних поезій Д. Павличка у формуванні активної життєвої позиції підростаючого покоління («Де найкраще місце на землі?», «Україна», «Наш прапор», «Мати»). З'ясуйте роль інтонації при прочитанні творів, складіть партитуру до тексту однієї з поезій.
23. Порівняйте фольклорний образ кота-муркота з літературним, змальованим у казці Д.Павличка «Кіт Мартин». Проаналізуйте зазначену казку .
24. Визначте роль дитячого фольклору у формуванні юної особистості. Наведіть приклади основних фольклорних жанрів, покажіть їх значення у формуванні читацьких інтересів дитини.
25. Дайте відповідь на запитання, яку роль у житті дитини відіграють колискові пісні. Проаналізуйте одну з колискових.
26. Проаналізуйте один із сучасних журналів для дітей дошкільного віку. З'ясуйте особливості оформлення, тематику творів.
27. Дайте загальну характеристику процесу розвитку новітньої дитячої літератури ХХ століття.
28. Розкрийте значення ліричних поезій Д.Чередниченка у формуванні активної життєвої позиції підростаючого покоління («Єдина Україна», «Допоки не пізно», «Як ти з матір'ю говориш?», «Дерева самі»).
29. Проаналізуйте казку Олександра Олеся «Водяничок». Назвіть фольклорні образи, відтворені в казці, з'ясуйте символічне значення твору.
30. Дайте огляд сучасних періодичних видань для наймолодших.

6.7. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно
B	82-89	Дуже добре
C	75-81	Добре
D	69-74	Задовільно
E	60-68	Достатньо
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу

7. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Богданець-Білокаленко Н. І. Українська дитяча література. Маловідомі твори українських письменників II половини XIX ст. – I половини XX ст.: навч. посіб. Київ: Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2011. 108 с.
2. Велика хрестоматія для читання в дитячому садку. Київ: Махаон-Україна, 2010. 360 с.
3. Зарубіжна література для дітей: хрестоматія./ упоряд.: А. І. Мовчун. Київ: Арій, 2011. 592с.
4. Качак Т. Українська література для дітей та юнацтва: підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2016. 352 с.
5. Качак Т.Б. Зарубіжна література для дітей: підручник. Київ: Академвидав, 2014. 416с.

Додаткова

1. Добрі казки: Збірка казок. Харків: ТОВ «Видавництво «Пегас», 2011. 64 с.
2. Глібов Леонід. Байки: [Для мол. та серед. шк. віку] / упорядкув. та передм. Р. В. Мельникова; Худож. Ю.В. Кучеровська. Київ: Школа, 2008. – 128 с.
3. Дитяча література. Твори українських письменників II половини XX- початку XXI століть. Навчальний посібник / упор. Н.І.Богданець-Білокаленко. Київ: Видавничий дім «Слово», 2011. 480 с.
4. Золота колекція українських казок: Збірка казок. Харків: ФО-Плуговий С.М., 2011. 224 с.
5. Кодлюк Я., Одинцова Г. Розповіді про письменників.: Посібник для вчителя початкових класів. Тернопіль, 2005. 288с.
6. Мовчун А.І. Абетка духовності. – Київ: АВДІ, 2012. 312 с.
7. Мовчун А.І., Варавкіна З.Д. Рідне слово. Українська дитяча література. Книга перша. Київ: Арій, 2007. 656 с.
8. Мовчун А.І., Варавкіна З.Д. Рідне слово. Українська дитяча література. Книга друга. Київ: Арій, 2007. 656 с.
9. Усі крилаті вислови, прислів'я, приказки, загадки / укладач Н.В.Курганова. Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. 320 с.

Теми семінарських занять			Стародавня література. Міфи, легенди, перекази народів світу.		Український фольклор і його вплив на розвиток дитячої літератури.		Народні пісні для дітей: колискові, пестушки, утішки.		Народні казки.	Малі фольклорні жанри.				Поетичні жанри дитячої літератури XIX ст.		Прозові жанри дитячої літератури XIX ст.		Літературна казка.			Поетичні жанри української дитячої новітньої літератури.		Прозові жанри дитячої літератури.	Прозові жанри дитячої літератури.	Прозові жанри дитячої літератури.	Укр. дит. літ. на сучасному етапі.		
Теми практичних занять																									Прозові жанри дитячої літератури.	Укр. дит. літ. на сучасному етапі.	Сучасна дитяча періодика.	
Самостійна робота																												
Поточний контроль	МКР 1										МКР 2						МКР 3											
Підсумковий контроль	Екзамен																											

